

Konferencia WFD v Budapešti
8.-10. novembra 2017

Prednášateľ: Mgr. Peter Birka

1 BILINGVÁLNE VZDELÁVANIE JASNEJŠIA BUDÚCNOSŤ PRE NEPOČUJÚCE DETI

Inklúzia vo Flámsku:

Zaregistrujte dvojazyčné učebne v bežnom vzdelávaní

Marieke KUSTERS

- ▶ Flámsky vzdelávací systém nezodpovedá potrebám, právam a silným stránkam nepočujúcich detí
- ▶ Veľký počet detí potrebujú vzdelanie s posunkovým jazykom
- ▶ Významnú úlohu majú učitelia nepočujúcich
- ▶ Deti sa môžu učiť s nepočujúcimi rovesníkmi a kde sa praktizujú vizuálne vzdelávacie stratégie
- ▶ V súčasnosti Flámsko má iba jednu bilingválnu - bikultúrnu školu v špeciálnom školskom prostredí (s pridruženým mentálnym postihnutím – pozn. prekladateľa)

1.

2.

- ▶ Preto nie je atraktívna pre nepočujúcich žiakov s normálnou inteligenciou. To je jeden z dôvodov, prečo väčšina nepočujúcich detí chodí na bežné školy
- ▶ Zorganizovali prieskumný výskum s cieľom navrhnúť model maximálnych príležitosti pre nepočujúce detí
- ▶ Študijné návštevy v troch školských systémoch v USA, dvoch vo Francúzsku a jedného v Hongkongu
- ▶ Názory a túžby nepočujúcich a počujúcich rodičov nepočujúcich detí boli tiež vypočuté
- ▶ Výsledkom je inovatívny a realizovateľný model vo Flámsku

3.

- ▶ Model pozostáva z bilingválnych učební v bežnom vzdelávaní s účasťou väčšiny nepočujúcich detí v bilingválnych učebniach
  - ▶ nepočujúce deti,
  - ▶ ich počujúci bratia a sestry
  - ▶ počujúce detí dospelých nepočujúcich
- ▶ Jazyky komunikácie a výučby sú flámsky posunkový jazyk (VGT) a písaná holandčina
- ▶ Dvojazyčný (bilingválny) lektor v triede je bilingválny a bikultúrny nepočujúci učiteľ

2 POSUNKOVÝ JAZYK V RODINE

V rodine s nepočujúcimi deťmi a batolátami

Kathleen Vercruysse, Flemish Deaf Organizations in Belgium Fevlado, Ghent, Belgium

1.

- ▶ Kathleen je hluchá od narodenia a vyrastala vo Flámsku
- ▶ Jej primárne jazyky sú flámčina a flámsky znakový jazyk (VGT)
- ▶ Je matkou troch malých nepočujúcich chlapcov vo veku 8, 5 a 2 rokov, ktorí teraz majú 9. generáciu nepočujúcich vo svojej rodine
- ▶ Vyštudovala Gallaudetovu univerzitu v roku 2004
- ▶ Je prvým bilingválnou/bikultúrnou inštruktorkou s prvým kontaktným miestom pre rodiny s nepočujúcimi deťmi a batolátami
- ▶ Nepočujúce deti a rodiny majú prospech zo stretnutia s nepočujúcimi vzormi dospelých ako pozitívny model

2.

- ▶ Nepočujúci a počujúci dospelí sa učili základ vizuálnych komunikačných stratégií a gramatiky znakového jazyka
- ▶ Vyslané páry pozostávajúce z nepočujúceho a počujúceho učiteľa, aby zaviedli tento úvodný kurz nazvaný "učiť sa vizuálne komunikovať"
- ▶ Domáce návštevy, aby podporili a zabezpečili interakciu medzi matkami a nepočujúcimi deťmi. Cieľom podporovať dvojjazyčné a dvojkultúrne vzdelávanie

3 Ako docieľiť, aby sa súčasná stenčujúca nepočujúca spoločnosť zväčšovala

*Merel van Zuilen, Onno Crasborn Radboud University, Nijmegen, the Netherlands
www.doofgewoon.nl*

1.

- ▶ Dvojazyčná škôlka nepočujúcich v Tokiu - jediná dvojazyčná nepočujúca škola v celom Japonsku
- ▶ S pokrokom v oblasti technológií, ako sú vysokokvalitné načúvacie pomôcky a kochleárna implantácia, sa stále viac a viac detí integruje do bežných škôl

2.

- ▶ Kedysi sme mali miesta, kde nepočujúci ľudia spoločne užívali svoju spoločnosť. Bola tradícia odovzdávania príbehov o posunkovom jazyku z jednej generácie na druhú. Stále ich máme?
- ▶ Nepočujúce deti odchádzajú od škôl nepočujúcich do škôl pre počujúcich
- ▶ Musíme sa obávať ich zániku
- ▶ Školské aktivity sa vykonávajú v japonskom posunkovom jazyku (JSL) a všetky predmety v škole sa vyučujú v JSL a v japončine

4 DOOFGEWOON.NL:

1.

webová stránka plná pozitívnych informácií o posunkovom jazyku a jazyku pre rodinu nepočujúcich detí

Merel van Zuilen, Onno Crasborn – Holandsko

- ▶ Počujúci rodičia zvyčajne nevedia nič o hluchote
- ▶ Zvyčajným prvým krokom je nájsť spôsob, ako "liečiť" hluchotu kochleárnymi implantátmi a ústnou revalidáciou
- ▶ Spoločenstvo nepočujúcich je pre počujúcich rodičov často "skrytým svetom" neznámy posunkový jazyk
- ▶ Možnosť kochleárných implantátov vedie k zníženiu akceptácie hluchoty a používania znakovkej reči v Holandsku
- ▶ Lekárska profesia je plne zameraná na revalidáciu a asimiláciu nepočujúcich detí do sveta počutia – nie je to dobré ani vtedy, ak dieťa uspeje

2.

- ▶ V prvom roku bude mať nepočujúce dieťa malý alebo žiadny prejav jazyka a prejavia sa chyby v jeho rozvoji u základných krokov, vrátane interaktívnych zručností, vnímania a jazykových znalostí
- ▶ Tieto obavy nás priviedli k vybudovaniu webovej stránky
- ▶ Internetová stránka je zameraná na kultúrne aspekty a výhody posunkového jazyka
- ▶ Príbehy na stránke sú rozdelené do troch skupín: rodiny, dospelí nepočujúci a odborníci

5 OD RODIČOVSKÉJ MOŽNOSTI AŽ PO RODIČOVSKÚ POVINNOSŤ: POSUNKOVÝ JAZYK AKO PRVORODENÉ PRÁVO

Steven Surrency – University of South Florida, Tampa USA

1.

- ▶ Svetová federácia nepočujúcich (WFD) potvrdila, že prístup k posunkovému jazyku je prvorodeným právom detí, ktoré sa narodili ako nepočujúci
- ▶ WFD o niečo ďalej ako Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD). CRPD umožňuje možnosť používania posunkovej reči, ale nerobí ju ako právo pre dojčatá. V CRPD sa uvádza, že ak je posunková reč "voľbou" konkrétneho nepočujúceho, jeho použitie musí byť prijaté a uľahčené.
- ▶ CRPD umožňuje prístup k podpore vzdelávania, tlmočenia a propagácie medzi širokou verejnosťou, nezabezpečuje prežitie posunkových jazykov
- ▶ CRPD prehliada skutočnosť, že na to, aby posunkový jazyk slúžil ako materinský jazyk pre nepočujúcich, rodičia musia najprv zvoliť, aby sa dieťa učilo posunkovať

2.

- ▶ Zabezpečili pokračovanie kultúry nepočujúcich a posunkových jazykov, nestačí možnosť, aby si rodičia zvolili posunkový jazyk, ale povinnosť
- ▶ Prečo je ťažké pre počujúcich rodičov pochopiť argumenty, o primárnom prostriedku komunikácie posunkového jazyka
- ▶ Počujúci ľudia sú utvrdení v presvedčení: "Ak by som bol nepočujúci, rád by som sa naučil hovoriť."
- ▶ Nepočujúci a počujúci ľudia žijúci v komunitách, ktoré nesúhlasia s mnohými inými/cudzími hodnotami
- ▶ Navrhujú sa tri etické argumenty týkajúce sa nevyhnutnosti učenia a podpory posunkového jazyka pre rodičov:
  - ▶ 1) Sofistikovanejšia verzia Kantovho argumentu: konať tak, že by som si želal, aby sa stalo všeobecným pravidlom.
  - ▶ 2) Argument Aristotelovho prírodného zákona: Posunkový jazyk je prirodzený pre nepočujúcich ľudí.
  - ▶ 3) Užitočný argument: Posunkový jazyk propaguje na svete viac dobrej povahy ako orálna metóda

6 PREČO POTREBUJEME VLASTNÉ VYHLÁSENIE NA ÚROVNI?

Filip Verhelst, Mark Berry, Castberggård, Hedensted, Denmark

- ▶ Neexistuje žiadny reálny vplyv ľudí v oblasti posunkového jazyka, čo by mohlo byť dôvodom pre vznik kochleárneho implantátu a zdravotníckych profesií, ktoré povzbudzujú nových rodičov, aby sa vyhýbali použitiu posunkového jazyka.
- ▶ Je potrebné navrhnuť dohovor na úrovni OSN, pretože v CRPD chýbajú odkazy pre ľudí v oblasti posunkového jazyka,
- ▶ Na zachovanie vitality posunkového jazyka a zvyšovanie bezpečnosti jazykových domén
- ▶ Je potrebné vytvoriť vlastné vyhlásenie: CRSLP (Deklarácia o právach významných ľudských jazykov)
- ▶ S DRSLP sa môže klásť dôraz na jazykovú a kultúrnu perspektívu, ktorá nemá teritoriálny priestor.
- ▶ DRSLP sa silne inšpiruje na základe DRIP (Deklarácia o právach domorodého obyvateľstva)

7 Transmigrácia posunkového jazyka a kultúry nepočujúcich od nepočujúcich komunit až po celú spoločnosť

Russell Rosen, City University of New York, New York, USA

- ▶ Transmigrácia nepočujúcich a ich posunkových jazykov, komunit a kultúr do počujúcej spoločnosti
- ▶ Špecifickejšie skúma podmienky, za ktorých sú posunkové jazyky a kultúra nepočujúcich začlenené a používané v rodinách, vo vzdelávaní, na pracoviskách a vo všeobecnej spoločnosti hovoriacich a počujúcich ľudí.
- ▶ Skúma prípadové štúdie príkladov transmigrácie kultúry nepočujúcich a posunkových jazykov pre všeobecnú spoločnosť od
  - ▶ a) študentov vyučujúcich ASL používajúcich ich mimo učební
  - ▶ b) posunkujúce počujúce detí
  - ▶ c) pracovné miesta s nepočujúcimi pracovníkmi
  - ▶ d) skryté titulky v televízoroch na verejných miestach
  - ▶ e) kútiky nepočujúcich v podnikoch

8 Politický proces zastavenia jazykovej deprivácie a dostavania sa nepočujúcich detí pripravených na materskú školu s jazykovou rovnosťou

Roz Rosen, Rosen Global Services, Silver Spring, Maryland, USA

- ▶ LEAD-K je skratka pre jazykovú rovnosť a akvizíciu pre nepočujúce deti – prípravná materská škola
- ▶ Legislatívna kampaň LEAD-K sa zameriava na právo prípravy nepočujúceho dieťaťa na materskú školu s ovládaním jazyka a zručností potrebných pre úspech v škole
- ▶ v USA v Kalifornii bol úspešne prijatý návrh zákona, ktorým sa ukončila jazyková deprivácia

2.

- ▶ Zákon LEAD-K pre deti/deti s nízkym počtom detí vo veku 0 - 5 rokov vyžaduje jazykové znalosti v ASL/angličtinu a zodpovednosť štátu za výsledky, za kvalifikovaných bilingválnych odborníkov a podporu rodiny
- ▶ Každý chce, aby každé dieťa bolo pripravené na materskú školu s dôverou, kognitívnymi a sociálnymi zručnosťami
- ▶ LEAD-K sa snaží zastaviť nedostatok jazyka tým, že ukončí chybné označovanie, nútené rozhodnutia, nedostatok jazykových kritérií a systémovú zodpovednosť, nedostatočné rodinné vzdelanie a nedostatok odborníkov pre nepočujúcich v rámci programov včasného zásahu

9 Predčasné získanie ústnych jazykových schopností nepočujúcich detí pred posunkovým jazykom

Shirley Pinto, Tel Aviv, Israel

1.

- ▶ Odvetvie vedeckého výskumu, ktoré skúma výhody predčasného vystavenia k vizuálnemu jazyku
- ▶ Reč nemá privilégium v ľudskom mozgu, ale biologicky ekvivalentný posunkový jazyk. Rovnako ako hovorený jazyk sa spracováva aj posunkový jazyk v oblasti mozgu.
- ▶ Skoré sprístupnenie posunkového jazyka rozširuje jazykové znalosti, poskytuje širšiu slovnú zásobu a čitateľské schopnosti v porovnaní s tými, ktorí sa učia len jeden jazyk
- ▶ Vedci zistili, že nepočujúce deti v bilingválnom prostredí majú zdravé jazykové oblasti mozgu

2.

- ▶ Mýtus je, ak sa dieťa už od raného veku učí posunkový jazyk skôr, ako sa naučí hovorený jazyk, bude mať nedostatočný čas na to, aby sa naučil a získal hovorený jazyk a mal správny sebarozvoj
- ▶ Posunkový jazyk a hovorený jazyk sú identické v presne rovnakom časovom okne príležitosti
- ▶ Skoré sprístupnenie posunkového jazyka a hovoreného jazyka je prínosom pre všetky kategórie obyvateľstva a najmä pre všetky deti
- ▶ Pre mladý mozog je skorá expozícia posunkového jazyka biologicky nevyhnutná ako skorá expozícia hovoreného jazyka
- ▶ Jazyk vo svojom prirodzenom stave musí byť prístupný nepočujúcim, ak nie je prístupný, zabráni dieťaťu získať dobrý neurologický vývoj, zabraní získať schopnosť učenia a vyšších kognitívnych schopnosti. Tieto schopnosti sú dôležitejšie ako pravidelné počutie dieťaťa.

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Peter Birka